

**V LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
im. KANCLERZA JANA ZAMOYSKIGO
w DĄBROWIE GÓRNICZEJ**

**RAPORT Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ
SZKOŁY**

OBSZAR I

**Efekty działalności dydaktycznej,
wychowawczej i opiekuńczej oraz innej
działalności statutowej szkoły**

Wymaganie

1.4. Respektowane są normy społeczne.

CZERWIEC 2013

Spis treści:

- I. Harmonogram ewaluacji wewnętrznej.
- II. Cele i zadania ewaluacji wewnętrznej
 1. Cele ewaluacji wewnętrznej
 2. Zakres diagnozowania
 3. Pytania kluczowe
 4. Kryteria ewaluacji
- III. Informacje dotyczące organizacji ewaluacji
 1. Wskazanie źródeł informacji o jakości pracy w obszarach objętych ewaluacją.
 2. Opis metod i narzędzi badawczych wykorzystanych przy ewaluacji.
 3. Terminy przeprowadzania czynności ewaluacyjnych.
- IV. Prezentacja wyników ewaluacji
 1. Uczniowie czują się w szkole bezpieczni.
 2. Uczniowie prezentują zachowanie zgodne z wymogami stawianymi przez szkołę oraz normami społecznymi.
 3. W szkole diagnozuje się zachowania uczniów i podejmuje działania wychowawcze mające na celu wyeliminowanie zagrożeń oraz wzmocnienie właściwych zachowań.
 4. W szkole analizują się podejmowane działania wychowawcze i profilaktyczne mające na celu wyeliminowanie zagrożeń oraz wzmocnienie właściwych zachowań.
- V. Ostateczne rezultaty ewaluacji wewnętrznej i wnioski do dalszej pracy.
 - 5.1 Sformułowanie odpowiedzi na pytania kluczowe.
 - 5.2 Wnioski z badań w postaci słabych i mocnych stron.
 - 5.3 Rekomendacje.

I. Harmonogram ewaluacji wewnętrznej

Cele ewaluacji:

1. Doskonalenie efektów pracy szkoły.
2. Stwierdzenie, czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie i wiedzą jakich zachowań się od nich oczekuje
3. Stwierdzenie, czy działania podjęte w szkole, mające na celu eliminowanie zagrożeń, są oceniane pod względem ich skuteczności i modyfikowane w razie potrzeby, uwzględniając inicjatywę uczniów
4. Stwierdzenie, w jakim stopniu uczniowie prezentują zachowanie zgodne z wymogami stawianymi przez szkołę oraz normami społecznymi.
5. Wdrożenie wniosków z analizy i realizacji Szkolnego Programu Wychowawczego oraz Szkolnego Programu Profilaktyki.

Plan działań i obserwacji zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz innych zadań statutowych:

- Prowadzenie obserwacji dotyczących zagadnienia, czy uczniowie prezentują zachowania zgodne z wymaganiami, czy ich zachowanie jest stosowne do okoliczności i czy potrafią właściwie reagować w sytuacjach trudnych i konfliktowych.
- Ocena stosunku do nauki, zaangażowania w życie klasy, szkoły, poczucia odpowiedzialności, pielęgnowania tradycji szkoły, miejscowości, regionu.
- Modyfikacja działań wychowawczych uwzględniająca inicjatywy uczących się. Uczniowie zgłaszają nauczycielom pomysły dotyczące zasad postępowania w szkole oraz praw i obowiązków uczniów.
- Udział uczniów w tworzeniu i nowelizacji Statutu (prawa i obowiązki uczniów), wypowiedzianie się na temat swoich praw i obowiązków za pośrednictwem rzecznika praw ucznia czy wychowawcy.
- Analiza podejmowanych działań mających na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanых zachowań.
- Wykorzystanie różnorodnych metod diagnozy zachowań uczniów.
- Organizowanie projektów dydaktyczno-wychowawczych o różnej tematyce, m.in. o charakterze wychowawczym.

Wyżej wymienione działania odbywają się przez cały rok szkolny. Osoby odpowiedzialne to: dyrektor szkoły oraz nauczyciele.

Źródła planowania:

- wnioski z posiedzeń rad pedagogicznych i zespołu wychowawczego,
- analiza przeprowadzonych ankiet,
- dokumentacja szkolna,
- wywiady z nauczycielami, pedagogiem i psychologiem szkolnym,
- dyskusje z uczniami,
- dyskusje z rodzicami podczas zebrań klasowych,
- wnioski oraz postulaty uczniów i rodziców,
- inne informacje dotyczące szkoły.

II. Cele i zdania ewaluacji wewnętrznej

1. Cele ewaluacji wewnętrznej:

1. Doskonalenie efektów pracy szkoły.
2. Stwierdzenie, czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie i wiedzą jakich zachowań się od nich oczekuje.
3. Stwierdzenie, czy działania podjęte w szkole, mające na celu eliminowanie zagrożeń, są oceniane pod względem ich skuteczności i modyfikowane w razie potrzeby, uwzględniając inicjatywę uczniów.
4. Stwierdzenie, w jakim stopniu uczniowie prezentują zachowanie zgodne z wymogami stawianymi przez szkołę oraz normami społecznymi.
5. Wdrożenie wniosków z analizy i realizacji Szkolnego Programu Wychowawczego oraz Szkolnego Programu Profilaktyki.

2. Zakres diagnozowania:

- Obszar: - efekty działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły,
 - szkoła doskonali efekty swojej pracy.
- Wymaganie 1.4 Respektowane są normy społeczne.

3. Pytania kluczowe:

1. Czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?
2. Czy uczniowie wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje?
3. Czy działania podejmowane przez szkołę są skuteczne i potrzebne?
4. Czy w szkole przeprowadza się diagnozę zachowań uczniów?
5. Czy w szkole podejmuje się działania służące eliminowaniu zagrożeń?

6. Czy w szkole podejmuje się działania służące wzmocnieniu właściwych zachowań?
7. Czy w szkole przeprowadza się analizę podejmowanych działań wychowawczych?
8. Czy w szkole przeprowadza się analizę skuteczności działań profilaktycznych?
9. Czy w szkole modyfikuje się działania wychowawcze i profilaktyczne w razie potrzeb, uwzględniając inicjatywy uczniów?

4. Kryteria ewaluacji:

- zgodność z aktami prawnymi i dokumentacją szkolną (statut, program wychowawczy);
- znajomość praw i obowiązków, systemu kar i nagród wynikających z dokumentacji wewnętrznej;
- dostępność;
- atrakcyjność;
- analiza i diagnoza zachowań uczniów;
- zgodność z oczekiwaniami uczniów i rodziców;
- modyfikacja oddziaływań wychowawczych.

III. Informacje dotyczące organizacji ewaluacji.

1. Wskazanie źródeł informacji o jakości pracy w obszarach objętych ewaluacją:

- losowo wybrani uczniowie,
- losowo wybrani rodzice,
- nauczyciele,
- dokumentacja szkolna.

2. Opis metod i narzędzi badawczych wykorzystanych przy ewaluacji:

- ankiety – uczniowie, rodzice, nauczyciele,
- wywiady- nauczyciele, uczniowie,
- analizy dokumentacji: dzienniki lekcyjne, dzienniki zajęć pozalekcyjnych, protokoły rady pedagogicznej, plany pracy i sprawozdania z działalności zespołu wychowawczego, analiza dokumentacji pedagoga szkolnego.

3. Terminy przeprowadzania czynności ewaluacyjnych:

- określenie przedmiotu ewaluacji, kryteriów, pytań kluczowych, wskazania metod i próby badawczej – do 31.10.2012r.
- rozpracowanie metod badawczych – 01.11.2012r. – 31.11.2012r.
- przebieg ewaluacji, zbieranie informacji - 01.12.2012r. – 30.04.2013r.
- analiza zebranych informacji- 01.05.2013r. -31.05.2013r.
- wyciąganie wniosków w postaci mocnych i słabych stron - 01.06.2013r. - 15.06.2013r.
- sporządzenie raportu - do 23.06.2013r.

IV. Prezentacja wyników ewaluacji

4.1. Uczniowie czują się w szkole bezpieczni

Na podstawie informacji uzyskanych od dyrektora szkoły, obserwacji zachowania uczniów podczas zajęć, jak i przerw oraz przeprowadzonych ankiet wśród rodziców i uczniów należy stwierdzić, że uczniowie czują się w szkole bezpiecznie.

Z ankiety przeprowadzonej w klasach drugich i trzecich, w których wzięło udział 138 uczniów, aż 96% stwierdziło, że czuje się w szkole bezpiecznie. Jedynie 3 uczniów było przeciwnego zdania. Uczniowie czują się także w szkole lubiani (90,5% badanych), aczkolwiek zdarzają się zjawiska negatywne: 13% ankietowanych spotkało się z przewiskami, 13% było ośmieszanych, 5,8% było izolowanych i aż 42% było obmawianych. Ten ostatni wynik oraz ośmieszanie, wskazujący na szczególnie częste negatywne zachowanie uczniów, mogą wynikać z wieku uczniów oraz ich nadmiernego przywiązywania wagi do wyglądu, ubioru, czy statusu materialnego.

Ankietowani uczniowie nie spotkali się w szkole z wymuszeniem oddania swojej własności oraz nie byli molestowani seksualnie. Natomiast aż 35,7% biorących udział w ankiecie uczniów klasy trzeciej stwierdziło, że byli zastraszeni, przy czym nie zdefiniowali, na czym to zastraszanie polegało. Jeden uczeń stwierdził, że był dyskryminowany przez nauczyciela.

Z ankiety wynika także, że wobec uczniów na terenie szkoły nie jest stosowana przemoc fizyczna. Zdarzają się jedynie pojedyncze przypadki popychania, czy szarpania, które, według uczniów nie wymagają interwencji nauczyciela czy higienistki szkolnej. Jednocześnie 33% ankietowanych stwierdza, że będąc ofiarą przemocy bronią się, czyli oddają, 13% ucieka, a 22,5% wzywa pomocy kolegów i nauczycieli. 75% badanych uczniów nigdy nie było świadkiem stosowania przemocy wobec innych w szkole. Pojedynczy badani twierdzą natomiast, że widzieli takie sytuacje sporadycznie i reagują na nie broniąc pokrzywdzonego (47% ankietowanych) lub wzywając pomocy kolegów lub nauczycieli (33%); natomiast jedynie 9% nie reaguje. Przytoczone powyżej wyniki stoją w sprzeczności ze stwierdzeniem, że na terenie szkoły nie ma przemocy fizycznej. Być może są tu

opisane zachowania hipotetyczne, jakie pojawiły by się gdyby taka przemoc zachodziła.

Co się tyczy kultury osobistej uczniów, to aż 30% przyznaje się do używania wulgaryzmów. Największym zagrożeniem, jakie dostrzegają ankietowani uczniowie, są papierosy (67% ankietowanych), kradzieże (25%) i alkohol (21%). Należy jednak nadmienić, że uczniowie nie palą oraz nie spożywają alkoholu na terenie szkoły. Być może uczniowie źle odczytali treść pytania, a ich odpowiedzi dotyczą sytuacji prywatnych. Jeżeli jednak do takich sytuacji dochodzi w szkole, to uczniowie wymieniają przede wszystkim drogę do szkoły, a sporadycznie toalety, boisko i szatnie. Ponadto, przypadki kradzieży zgłaszane dyrekcji i nauczycielom stoją w sprzeczności z liczbą podaną w ankiecie.

Niepokojący natomiast jest fakt, że 7 ankietowanych z klas trzecich i aż 15 z klas drugich uważa, że zagrożeniem w szkole są narkotyki. Na pytanie o możliwość zdobycia narkotyków w szkole zdecydowanie tak i raczej tak odpowiedziało 23% ankietowanych, raczej nie i zdecydowanie nie odpowiedziało 27,5%, a nic o tym nie wie 45% badanych. Z kolei aż 82% ankietowanych nigdy nie było świadkiem zażywania narkotyków na terenie szkoły. Pozostaje jednak 14,5% badanych, którzy twierdzą, że widzieli, jak inni zażywają narkotyki w szkole. Problem ten należy więc poddać dalszej gruntownej analizie i diagnozie w zespole wychowawczym.

Uczniowie biorący udział w ankiecie ufają swoim rodzicom, z którymi mogą porozmawiać o zagrożeniach (61,5%); dużym zaufaniem darzą także nauczycieli (29,7%), i wychowawców (32%). Ale największym zaufaniem darzą swoich kolegów i koleżanki (65%).

Na pytanie, ze strony których osób spotkała ankietowanych krzywda, 23% odpowiedziało, że ze strony rówieśników, a 17,4% że ze strony nauczycieli. Nie sprecyzowano tutaj jednak, o jaką krzywdę chodzi.

Jeżeli chodzi o infrastrukturę, to pojedynczy uczniowie uważają, że toalety, szatnie, boisko, korytarz a także sale lekcyjne są niebezpiecznymi miejscami w szkole. Natomiast za najbardziej niebezpieczną uważają drogę do szkoły (38% ankietowanych). Podczas pobytu w szkole uczniowie odczuwają największe zagrożenie na lekcjach (19,5% ankietowanych). Wydaje się jednak, że nie chodzi tu o faktyczne zagrożenie, ale o fakt, że uczniowie nie są przygotowani należycie do lekcji i boją się otrzymania złej oceny. Natomiast uczniowie czują się bezpiecznie na przerwach, zajęciach pozalekcyjnych, na zajęciach na boisku oraz na wycieczkach.

W ankiecie dla rodziców *Czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?* wzięło udział 103 rodziców uczniów klas pierwszych, 48 rodziców uczniów klas drugich i 34 rodziców uczniów klas trzecich, w sumie 185 rodziców. Nierównomierna ilość rodziców dla poszczególnych klas wynika ze stopnia zainteresowania zebraniami klasowymi i obecnością na nich.

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że uczniowie chętnie chodzą do szkoły (94% ankietowanych). Pojedyncze przypadki niechęci uczęszczania do szkoły wynikają w klasach pierwszych z braku akceptacji ze strony rówieśników oraz ze zbyt wysokiego poziomu nauczania w klasach drugich.

Według rodziców, uczniowie generalnie nie boją się w szkole niczego. Pojedynczy rodzice wskazywali obawy przed złą oceną, wysłuchania od nauczyciela złej opinii o sobie (3 rodziców), poniżenia lub ośmieszenia (2 rodziców). Wszyscy rodzice stwierdzili, że ich dzieci nie doświadczyły przemocy ze strony innych uczniów.

Jeżeli chodzi o niebezpieczne miejsca w szkole lub w pobliżu szkoły, to prawie wszyscy rodzice (95,5%) uważają, że takich miejsc nie ma - jedynie kilkoro rodziców uczniów klas pierwszych wskazało na przejście dla pieszych oraz okolice szkoły *Sztygarka*. Co się tyczy przejścia dla pieszych, to jest ono bezpieczne, gdyż znajduje się tam sygnalizacja świetlna. Natomiast uczniowie rzadko z niego korzystają skracając sobie drogę na przejściu bez świateł.

Jeżeli chodzi o poczucie bezpieczeństwa w drodze do szkoły, zdecydowana większość rodziców odpowiada, że ich dzieci czują się bezpiecznie. W pojedynczych negatywnych odpowiedziach wskazywano na ewentualną przemoc ze strony dorosłych, zagrożenie wypadkiem drogowym oraz przemocą ze strony młodzieży.

Na pytanie dotyczące proponowania dziecku nabycia narkotyków wszyscy badani rodzice z klas pierwszych odpowiedzieli, że nie było takiego przypadku; w klasach drugich troje rodziców odpowiedziało twierdząco, a w klasach trzecich – dwoje, co stanowi 2,7% ankietowanych. Ponadto rodzice uczniów klas drugich stwierdzili, że propozycja taka padła od ucznia / uczennicy naszej szkoły, a rodzice uczniów klas trzecich, że od osoby obcej.

Znikoma część rodziców wie, że ich dzieci palą papierosy (5,4%) określając miejsce palenia w pobliżu szkoły. Także niewielka liczba rodziców (8,1%) przyznaje, że zauważyli, że ich dzieci piją alkohol na prywatkach i imprezach prywatnych.

W przypadku problemów rodzice uważają, że dzieci zwracają się o pomoc właśnie do rodziców; na drugim miejscu wymieniono przyjaciół i kolegów, a na trzecim nauczycieli i wychowawców (przede wszystkim rodzice uczniów klas drugich). Taka ocena może świadczyć o zaangażowaniu kadry naszej szkoły w rozwiązywanie problemów i trudności uczniów.

Celem zweryfikowania stopnia bezpieczeństwa szkoły dla ucznia przeanalizowano dokumentację wewnętrzną szkoły i przeprowadzono rozmowy z pracownikami szkoły. Potwierdzeniem dbałości o bezpieczeństwo na terenie szkoły jest monitoring, pełnienie dyżurów przez nauczycieli oraz stosowanie procedur w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa.

Bezpieczeństwo uczniów w szatni zapewniają urządzenia monitorujące, nad którymi czuwa pracownik szatni, a także dyżury nauczycieli podczas przerw. Szkoła dysponuje salą gimnastyczną i posiada sprzęt z odpowiednimi certyfikatami. Zapewnione jest prawidłowe oświetlenie i zabezpieczenia okien wewnątrz sali gimnastycznej. Corocznie odbywa się kontrola techniczna sal i sprzętów.

W szkole przestrzega się przepisów BHP oraz organizowane są próbną ewakuację.

W sytuacjach zdrowotnych uczniów lub wychowawca telefonicznie powiadamia rodziców o zaistniałym problemie. Wypracowano zestaw procedur stosowanych w przypadku wypadku ucznia na terenie szkoły lub w przypadku zaistnienia problemu zdrowotnego. Ustalono także nowe, bardziej rygorystyczne zasady zwalniania uczniów do domu przed zakończeniem zajęć oraz powrotu uczniów do domu po zakończeniu imprez szkolnych.

Uczniowie są cały czas pod kontrolą nauczycieli; w szkole obowiązuje zakaz jej opuszczania w trakcie zajęć lekcyjnych oraz przerw oraz całkowity zakaz palenia.

W szkole wprowadzono dziennik elektroniczny, za pomocą którego rodzice i uczniowie na bieżąco mogą kontrolować stopnie, frekwencję, uwagi i wiadomości od nauczyciela.

Uczniowie klas pierwszych uczestniczyli w spotkaniu z funkcjonariuszem policji na temat odpowiedzialności prawnej za swoje czyny oraz profilaktyki uzależnień.

4.2. Uczniowie prezentują zachowanie zgodne z wymogami stawianymi przez szkołę oraz normami społecznymi.

Uczniowie w zasadzie prezentują sposób zachowania zgodny z normami przyjętymi w szkole i wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje. Wiedzą, jak należy zachowywać się w trakcie lekcji, podczas przerw i poza szkołą.

Właściwe zachowania potwierdza: stosowanie przez uczniów form grzecznościowych, kultura osobista, przestrzeganie regulaminu, zaangażowanie w życie szkoły, praca w wolontariacie, pomoc potrzebującym, akcje krwiodawstwa, uwrażliwienie na innego człowieka poprzez działania wolontariatu i organizację akcji charytatywnych, schludny wygląd, wdrożenie ceremoniału szkolnego, pomoc w organizacji i przygotowaniu różnych imprez szkolnych, życzliwość wobec innych, opieka nad młodszymi, reagowanie na niewłaściwe zachowania, nieopuszczanie terenu szkoły w czasie zajęć.

Wśród uczniów widoczny jest duży udział i zaangażowanie w akcje charytatywne, integrację z niepełnosprawnymi (współorganizowanie *Paraspartakiady*) i okazywanie sobie i pracownikom szkoły szacunku. Uczniowie aktywnie biorą udział w zajęciach lekcyjnych, akademiach szkolnych i kółkach zainteresowań.

Informacja, jakich zasad postępowania należy w szkole przestrzegać, przekazywana jest w sposób jasny i czytelny uczniom i ich rodzicom, a znajdują się one w statucie szkoły i wewnątrzszkolnym systemie oceniania. Informacja na temat właściwych zachowań najczęściej przekazywana jest uczniom na godzinach wychowawczych.

Szkoła promuje postawy patriotyczne i altruistyczne. Uczniowie reprezentują szkołę na zewnątrz w różnego rodzaju konkursach, przeglądach i zawodach sportowych oraz akcjach na rzecz lokalnego środowiska.

Pomimo wysokiej oceny zachowania uczniów, niekiedy jednak zdarzają się zachowania niewłaściwe - pojedyncze przypadki zwłaszcza agresji słownej, palenia papierosów, czy podejrzenie o branie i rozprowadzanie narkotyków. Generalnie frekwencja w szkole jest wysoka, ale w niektórych klasach występuje sporadycznie zjawisko wagarów. Najniższą frekwencję odnotowuje się w klasach trzecich.

Szkoła natychmiast reaguje na niewłaściwe zachowania uczniów. W sytuacji łamania norm wychowawcy oraz dyrektor rozmawiają z uczniami i ich rodzicami. Stosowane są kary statutowe. Niewłaściwe zachowania skutkują obniżeniem oceny z zachowania.

Nauczyciele wzmacniają pożądane zachowania poprzez rozmowy z uczniami na ten temat w czasie godzin wychowawczych. W pracę nad eliminowaniem negatywnych zachowań zaangażowani są wszyscy nauczyciele i pracownicy niepedagogiczni, którzy zwracają uwagę uczniom na niewłaściwe działania i starają się reagować na złe zachowania, np. wulgaryzmy, nieodpowiedni strój, czy niszczenie mienia.

W ramach wzmocnienia pożądanych zachowań eksponuje się także osiągnięcia uczniów wręczając uzyskane przez nich nagrody na forum społeczności szkolnej. Osiągnięcia uczniów prezentowane są również na stronie internetowej szkoły. We współpracy z Radą Szkoły promuje się uczniów, którzy osiągają najwyższe wyniki w nauce i zawsze na zakończenie roku szkolnego funduje się dla ucznia z najwyższą średnią nagrodę pieniężną.

Jednak jak świadczą zapisy w protokołach Zespołu Wychowawczego i analiza sprawozdań semestralnych wychowawców szkoła nie promuje w sposób dostateczny właściwych postaw uczniów. Z zapisów w dokumentacji wynika, że uwaga nauczycieli skupia się głównie na eliminowaniu zachowań negatywnych (na przykład w ocenie z zachowania decydującym czynnikiem jest ilość nieobecności nieusprawiedliwionych), a w niewielkim stopniu na promowaniu osiągnięć i właściwych postaw uczniowskich. Ponadto w opinii nauczycieli system nagradzania właściwych postaw nie jest dostatecznie atrakcyjny, by motywował uczniów do wzmożonej pracy.

Po przeanalizowaniu dokumentacji stwierdzono, że nie zanotowano na terenie szkoły żadnego wypadku czy sytuacji zagrażającej zdrowiu lub życiu uczniów, co świadczy o bardzo dobrej pracy motywacyjnej i wychowawczej szkoły. Dwa razy w roku wychowawcy dokonują szczegółowej analizy zachowań swoich uczniów.

Nauczyciele stosują z powodzeniem przyjęty system nagród i pochwał: list pochwalny do rodziców, pochwała na forum klasy oraz szkoły, stypendia szkolne za bardzo dobre wyniki w nauce i wzorowe zachowanie, dyplomy wzorowego ucznia, nagrody rzeczowe.

4.3 W szkole diagnozuje się zachowania uczniów i podejmuje działania wychowawcze mające na celu wyeliminowanie zagrożeń oraz wzmocnienie właściwych zachowań.

Szkoła na bieżąco diagnozuje i analizuje pojawiające się problemy w zachowaniu uczniów. Celem zobrazowania głównych problemów w tym aspekcie dokonuje się szczegółowej analizy dziennika elektronicznego, dokumentacji pedagoga szkolnego, zapisów w protokołach Rady Pedagogicznej i protokołach zebrań Zespołu Wychowawczego.

Diagnozowanie zachowań i zagrożeń uczniów w szkole odbywa się poprzez: obserwacje lekcji wychowawczych, rozmowy z nauczycielami i uczniami, obserwację zachowań uczniów podczas zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych, imprez szkolnych, wyjazdów na wycieczki i projekty edukacyjne, analizę ocen z zachowania, analizę frekwencji, ankietowanie uczniów i rodziców, np. dotyczące absencji szkolnej, przemocy w szkole. Diagnoza zachowań uczniów prowadzona jest także poprzez: ewaluację programu wychowawczego i profilaktyki, badania socjometryczne prowadzone przez pedagogów szkolnych. W diagnozowaniu zachowań uczniów uczestniczą: nauczyciele, wychowawcy, pracownicy szkoły, rodzice.

W szkole podejmowane są również działania wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmocnienie właściwych zachowań. Działania

zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie respektowania norm społecznych prowadzone są w sposób planowy w ramach szkolnego programu wychowawczego i profilaktyki. Wobec zdiagnozowanych zjawisk podejmuje się różnorodne działania, takie jak: realizowanie odrębnych programów dotyczących konkretnych problemów - palenia tytoniu, przemocy, agresji słownej, promocji zdrowia, rozwiązywania konfliktów i inne, dostosowanie tematyki godzin z wychowawcą do ujawnionych problemów; organizowanie tematycznych zajęć teatralnych (np. spektakl dotyczący narkomanii); wdrożenie planu działań mającego na celu poprawę stanu bezpieczeństwa w szkole, przeprowadzenie szkoleń dla nauczycieli dotyczących problematyki wychowawczej, zorganizowanie zajęć warsztatowych dla uczniów z pedagogiem, psychologiem, założenie monitoringu wewnętrznego i zewnętrznego, organizacja zajęć integracyjnych, przeprowadzanie zajęć psychoedukacyjnych, wprowadzenie ceremoniału szkolnego, nagradzanie właściwych postaw, systematyczna kontrola frekwencji uczniów, aktywne zagospodarowanie czasu wolnego, prowadzenie edukacji dotyczącej zagrożeń skierowanej do młodzieży, nauczycieli i rodziców, podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych. W niektórych przypadkach w rozwiązywaniu problemów wychowawczych sięga się po pomoc instytucji zewnętrznych, np. poradni psychologiczno-pedagogicznej, ośrodka pomocy kryzysowej.

Podczas modyfikacji działań wychowawczych uwzględniane są inicjatywy uczniów. Propozycje zmian przekazywane są przez samorząd uczniowski oraz spontanicznie przez uczniów. Uczniowie zgłaszają propozycje dotyczące: prowadzenia lekcji wychowawczych, spędzania czasu wolnego, organizowania zajęć pozalekcyjnych, zmiany w regulaminie szkoły dotyczące stroju ucznia. Uczniowie są inicjatorami i tworzą regulaminy: klasowe, wycieczek, imprez klasowych, są współautorami kodeksu ucznia, zasad zachowania się w miejscach publicznych. W szkole aktywnie działa i służy swoją pomocą rzecznik praw ucznia, istnieją ścisłe zasady informowania uczniów o przewidywanych ocenach rocznych z zajęć edukacyjnych i zachowania, usprawiedliwiania nieobecności przez uczniów pełnoletnich. Uwzględniane są pomysły uczniów dotyczące: wyjazdów na wycieczki, wyjścia na imprezy kulturalne, organizacji imprez szkolnych. Sugestie uczniów są uwzględniane w planie działań wychowawczych. Uczniowie szkoły wspólnie z nauczycielami planują i realizują tematy godzin wychowawczych.

4.4. W szkole analizują się podejmowane działania wychowawcze i profilaktyczne mające na celu wyeliminowanie zagrożeń oraz wzmocnienie właściwych zachowań.

W szkole prowadzi się analizę podejmowanych działań mających na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmocnianie pożądanych zachowań. Na podstawie zapisów w dziennikach lekcyjnych, sprawozdań wychowawców, sprawozdań pedagoga szkolnego, monitorowania ocen z zachowania, sygnałów od rodziców i obserwacji uczniów dokonuje się zmian w oddziaływaniach wychowawczych.

W wyniku analizy dokonanych ocen formułowane są wnioski, które następnie są wdrażane. Efektem ich wdrożenia jest: modyfikacja zapisów w statucie szkoły

i szkolnym programie wychowawczym i profilaktyki oraz w odrębnych programach dotyczących konkretnych problemów i zagrożeń, modyfikacja zasad oceniania zachowania, tematyki i scenariuszy lekcji wychowawczych, zmiana zasad organizacji działań, np. dotyczących integracji uczniów, opracowanie procedury reagowania na absencję, zwiększenie liczby dyżurujących nauczycieli w czasie przerw i imprez szkolnych, zorganizowanie szkoleń dla nauczycieli, warsztatów dla uczniów, rodziców i nauczycieli, wprowadzenie nowych działań, np. dotyczących przeciwdziałania zjawisku izolacji i odrzucenia.

Analizy działań dokonuje się poprzez: ankiety skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli, dyskusje na zebraniach rady pedagogicznej, w ramach zespołu wychowawczego, poprzez analizę sprawozdań wychowawców klas, pedagoga szkolnego i szkolnych procedur. Analiza uwzględnia liczbę poszczególnych ocen z zachowania, rozmów dyscyplinujących oraz posiedzeń zespołu wychowawczego, uwagi w dziennikach szkolnych dotyczących skarg i pochwał, zapisy w dziennikach pedagogów, kontakty z pedagogami z poradni psychologiczno – pedagogicznej. Pomocne są w tym zakresie: diagnozy zagrożeń oraz poczucia bezpieczeństwa, obserwacja zachowań uczniów, analiza nieobecności, informacje od nauczycieli, wychowawców i rodziców.

Analiza problemów i potrzeb wychowawczych służy szkole do planowania i modyfikowania działań. Przykładowo, na podstawie diagnozy potrzeb zorganizowano zajęcia warsztatowe dotyczące profilaktyki uzależnień prowadzone przez pedagoga. Temat i ilość spotkań dostosowano do indywidualnych potrzeb poszczególnych klas. Analiza i ocena działań wychowawczych odzwierciedlona jest także w ewaluacji i modyfikacji Szkolnego Programu Profilaktyki i Programu Wychowawczego Szkoły. Na podstawie diagnozy problemów uczniów utworzono Zespoły do Pomocy Psychologiczno - Pedagogicznej. Podstawą do diagnozy zagrożeń były opinie i orzeczenia poradni psychologiczno - pedagogicznej oraz dokumentacja wewnątrzszkolna, w szczególności dokumentacja pedagoga szkolnego. Prowadzona w szkole diagnoza zachowań uczniów połączona z analizą podejmowanych działań służy wzmocnieniu pożądaných postaw i eliminowaniu zagrożeń.

Podczas modyfikacji działań wychowawczych uwzględnia się inicjatywy uczniów. Uczniowie mają wpływ na tematykę godzin wychowawczych, proponowanie wyjść do kina, teatru, i na inne imprezy kulturalne, organizowanie imprez klasowych i szkolnych (wigilie klasowe, mikołajki), scenariusze przedstawień szkolnych, organizowanie akcji charytatywnych. Zdaniem uczniów jednak stopień uwzględniania ich inicjatyw w działaniach wychowawczych szkoły nie jest wystarczający.

Wraz z pojawianiem się nowych problemów, wynikających chociażby ze zmian społecznych czy postępu technologicznego, dokonuje się zmian w Statucie Szkoły i innych dokumentach wewnętrznych. Przykładem takich zmian może być modyfikacja zasad używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych w szkole (zakaz używania na lekcji, całkowity zakaz nagrywania filmów i robienia zdjęć w szkole).

V. Ostateczne rezultaty ewaluacji wewnętrznej i wnioski do dalszej pracy.

5.1. Sformułowanie odpowiedzi na pytania kluczowe.

- Uczniowie w zdecydowanej większości czują się w szkole bezpiecznie, co potwierdzają także ich rodzice. Sporadycznie wskazują na doświadczenia przemocy psychicznej ze strony rówieśników (obgadywanie, wyśmiewanie, izolowanie) oraz ze strony nauczycieli poprzez tworzenie sytuacji stresującej na lekcji.
- Uczniowie wiedzą, jakich sposobów postępowania się od nich oczekuje. Znają obowiązujące w szkole normy, a zasady właściwego zachowania w szkole są dla wszystkich uczniów jasne i przejrzyste.
- Działania podejmowane przez szkołę są skuteczne i służą eliminacji zagrożeń i kształtowaniu prawidłowych postaw.
- W szkole prowadzona jest diagnoza zachowań uczniów, a wnioski z niej są regularnie wdrażane.
- Szkoła stara się podejmować takie działania, aby promować i wzmacniać właściwe zachowania, a eliminować zachowania negatywne.
- W szkole przeprowadza się analizę podejmowanych działań wychowawczych w celu poszukiwania skutecznych rozwiązań i na bieżąco modyfikuje się te działania, które nie przynoszą oczekiwanych rezultatów.
- W szkole modyfikuje się i dokonuje ewaluacji Szkolnego Programu Profilaktyki i Programu Wychowawczego oraz dokonuje się analizy działań profilaktycznych.
- Podczas modyfikacji działań wychowawczych uwzględnia się inicjatywy uczniów, którzy zgłaszają nauczycielom pomysły dotyczące zasad postępowania w szkole oraz praw i obowiązków uczniów.

5.2. Wnioski z badań w postaci słabych i mocnych stron.

Mocne strony:

- Uczniowie czują się w szkole bezpiecznie.
- Stały monitoring wzmacnia poczucie bezpieczeństwa uczniów, nauczycieli i pracowników.
- Nauczyciele regularnie dyżurują podczas przerw.
- W szkole reaguje się na wszelkie przejawy przemocy i agresji.
- Nauczyciele właściwie spełniają swoje obowiązki oraz zapoznają uczniów i rodziców z dokumentacją szkolną.
- W szkole realizuje się program wychowawczy i profilaktyki na godzinach wychowawczych, poprzez dyskusje i spotkania ze specjalistami.

- Kształtuje się postawy społeczne, przygotowuje uczniów do samodzielnego życia, nabycia poczucia odpowiedzialności, tolerancji i poszanowania mienia.
- Uczniowie znają zasady obowiązujące w szkole i w zdecydowanej większości przestrzegają ich.
- Uczniowie licznie angażują się w sprawy społeczne i pomoc słabszym.
- Nauczyciele interesują się problemami młodzieży oraz dążą do rozpoznawania i zapobiegania niewłaściwym zachowaniom.
- Poprawnie rozpoznaje się problemy uczniów i właściwie i adekwatnie udziela pomocy.
- Większość uczniów jest pozytywnie nastawiona do szkoły i grupy rówieśniczej.
- Uczniowie są świadomi możliwości, jakie daje im szkoła w zakresie rozwijania zdolności, zainteresowań i talentów poprzez udział w konkursach, zajęciach pozalekcyjnych, wymianach zagranicznych.
- Dokumentacja szkolna, tj. Statut Szkoły, Program Wychowawczy i Program Profilaktyki w prawidłowy sposób uwzględnia potrzeby uczniów oraz reguluje ich właściwe postawy i zachowania poprzez zastosowanie odpowiedniego systemu nagród i kar.
- W szkole rozwija się samorządność uczniowska na forum klasy i szkoły.
- Szkoła dysponuje funkcjonalną bazą wpływającą na bezpieczeństwo.

Słabe strony:

- Zdarzające się przypadki złego zachowania uczniów oraz agresji słownej.
- Uzależnienie niektórych uczniów od nikotyny.
- Pojawiający się w nieznanym stopniu problem narkotyków sugerujący, że uczniowie mogą mieć z nimi kontakt.
- Niechęć części rodziców do współpracy ze szkołą w celu rozwiązania problemów wychowawczych.
- Niewystarczająca znajomość przez młodzież dokumentów szkolnych i powszechnie obowiązujących zapewniających bezpieczeństwo w szkole i poza nią.
- Słaba znajomość Programu Wychowawczego i Profilaktyki przez rodziców.

Rekomendacje:

- Konsekwentnie reagować na złe zachowania uczniów.
- Monitorować pojawiający się w ankietach problem dostępności narkotyków.
- Wzmocnić więź nauczyciel – uczeń by wykształcić płaszczyznę zaufania i współpracy.

- Upowszechniać wśród młodzieży znajomość dokumentów zwiększających bezpieczeństwo w szkole i poza nią.
- Zwiększyć w ciągu roku ilość zajęć z pedagogiem, psychologiem, policjantem, specjalistą ds. uzależnień.

Opracowanie:

mgr Małgorzata Stacewicz

mgr Małgorzata Adamska

mgr Olga Cupiał

mgr Jolanta Karcz